

ZPRAVODAJ FESTIVALU ...PŘÍŠTÍ VLNA/NEXT WAVE...

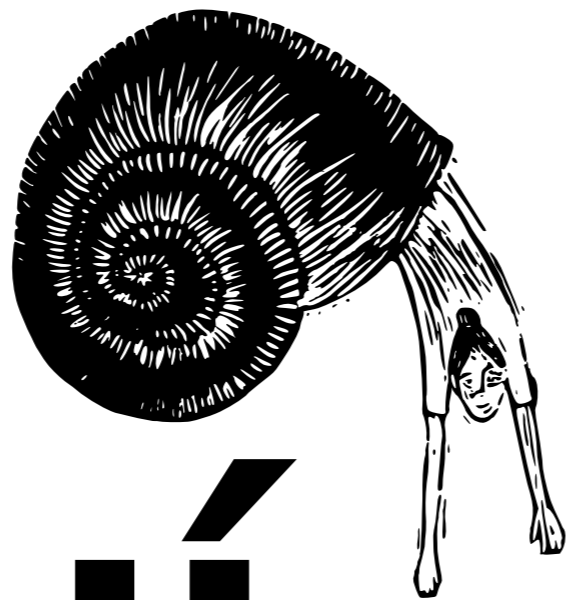
TSUNAMI

02

25.-26. 9. 2021

ZA

ULITNÍ ČÁROU

První polovina festivalu pomalu končí a do programu konečně s nedělí vstoupí uliční linie, kterou naznačil už otvírací projekt *K.O.city*. S plzeňským uskupením PES5 dokonce oživí skomírající pojem happening. Podle jedné z definic „při účasti v happeningu nebyl člověk jen příjemcem sdělovaných obsahů, ale byl přiveden k vědomí vlastní existence“. Happening tak naplňuje beze zbytku letošní poslání festivalu, totiž přesvědčit člověka, aby opustil svou ulitu a obrazně vyšel ven, zapojil se do dění, nebyl jen pasivním pozorovatelem, ale také hybatelem událostí. Anebo, jak nám ukázala *Voliera* Terezy Bartůňkové, stát se pozorovaným. Vždy jde o polohu pro člověka nekomfortní, kterou performeré dobře znají, neperformeré už méně anebo vůbec. Například aktéři *K.O.city* museli během své produkce na smíchovském náměstí 14. října snést rádoby vtipné vstupy přihlížející skupinky cikánů posedávajících na schodech kostela. Zároveň ale aspoň na moment narušili zaběhnuté pořádky místa a zpochybnili jistoty, které místní obrostly jako trnité křoví Šípkovou Růženku. Ta sice spala blahým spánkem, její účast na dění tohoto světa byla ale nulová. Kdyby na sto let usnula dnes, možná by se dost divila, co všechno zaspala a kam se svět bez jejího zásahu dostal. A dost možná by si píchnutí o trn před sto lety vyčítala o dost víc. Pokud si nechceme za sto let nic moc vyčítat, je třeba stát se trochu performerem a zase začít dělat happeningy.

Dominik Melichar

FESTIVAL ...PŘÍŠTÍ VLNA/ NEXT WAVE... VEŘEJNĚ VYSLOVÍ POCTY ZA ALTERNATIVNÍ UMĚNÍ

V SOBOTU 25. ZÁŘÍ BUDOU ORGANIZÁTORY FESTIVALU ...PŘÍŠTÍ VLNA/NEXT WAVE... VYSLOVENY POCTY ZA ALTERNATIVNÍ UMĚNÍ. REŽISÉR, HEREC A LOŇSKÝ LAUREÁT POCTY V KATEGORII OSOBNOST ROKU JAKUB ČERMÁK SE SVÝM UMĚLECKÝM GANGEM DEPRESIVNÍ DĚTI TOUŽÍ PO PENĚŽÍCH PŘEDÁ ZRCADLOVÉ MASKY Z DÍLNY PETRA NIKLA UMĚLCŮM V ŠESTI KATEGORIÍCH. SLAVNOSTNÍ VEČER SE JIŽ PONĚKOLIKÁTÉ KONÁ V DIVADLE KOMEDIE.

„Uplynulá divadelní sezona spíše nebyla, než byla, a my jsme se v létě rozhodovali, zda je správné letos vyslovit naše tradiční Pocty. Nakonec jsme se ale shodli, že i v pandemické době vznikly mnohé pozoruhodné projekty a umělci nezahléleli. Jediná kategorie, která má pravděpodobně na první pohled nezvyklého laureáta, je Projekt roku. Rozhodli jsme se veřejně vyslovit Poctu studentské iniciativě Ne!musíš to vydržet a podpořit tak její podněty a záměry, aby na divadelních školách i ve světě profesionálního umění docházelo k otevřenému dialogu, panovala inspirativní atmosféra a umělci se respektovali napříč generacemi a dobytými pozicemi. Zároveň se snažíme ukázat, že nastolené otázky a problémy nelze zjednodušovat a vidět černobíle – nejedná se pouze o střet generací, jak je někdy „kauza“ interpretována, i proto bude v kategorii Živoucí poklad poctěn profesor Vladimír Just, který inspiroval mnoho studentů teatrologie, včetně mě,“ vysvětluje kurátorka festivalu Lenka Dombrovská.

Laudatio Vladimíru Justovi přednese hudební kritik a publicista Jan Rejžek, jeho dlouholetý soupeřník a spolumoderátor proslulé Katovny a rozhlasového pořadu Kritický klub.

Festival ...příští vlna/next wave... veřejně vyslovuje Poctu

Po Nině Vangeli (2003), Tatjaně Lazorčákové a Janu Roubalovi (2004), Vlastě Smolákové (2005), Josefu Kovalčukovi (2006), Ondřeji Cihlářovi (2007), Michale Pohořelé (2008), Petru Minaříkovi a Pavlu Řehoříkovi (2009), Vojtěchu Varyšovi (2010), Bořivoji Srbovi (2011), Petru Vášovi (2012), Janu Dvořákovi (2013), Tomáši Žižkovi a Radoslavě Schmelzové (2014), Ctiboru Turbovi (2015), Miloslavu Klímovi (2016) a Janu Motalovi (2017), Kolektivu autorů (Andrej Ďurík, Jan Frič, Lenka Jehlíková, Barbora Příhodová, Matěj Samec, Dragan Stojčevski, Lucia Škandíková, Daniel Špinar a Marie Zdeňková) (2018), S.d.Ch. (2019) a zakladatelům Nadivadla Vladimíru Mikulkovi, Jakubu Škorpilovi a Martinu J. Švejdrovi (2020)

v kategorii

PUBLIKAČNÍ ČIN ROKU

editorům Vladimíru Havlíkovi, Pavlíně Morganové a Janě Písaříkové za knihu *Svázáno do Kozelky*, která zevrubně mapuje dílo konceptuálního umělce, performerera a spisovatele Milana Kozelky (1948–2014). Publikaci vydaly Větrné mlýny.

Po Martinu Heřmanu Frysovi (2003), Ridině Ahmedové (2004), Kabaretu Caligula (2005), Johaně Švarcové (2006), Pavlu Smoláříkovi (2007), Janu Mockovi (2008), Jánú Mikušovi (2009), Jindřišce Křivánkové (2010), Divadlu D'EPOG (2011), Janě Kozubkové (2012), Iamme Candlewickové (2013), Pavolu Serišovi (2014), Antonínu Brindovi (2015), Matěji Nytrovi (2016), Janě Orlové (2017), Kultu hanby (2018), Ondřeji Štefaňákoví (2019) a tvůrcí skupině 8lidí (2020)

v kategorii

OBJEV ROKU

výtvarnici a performerce mnoha tváří, jež vystupuje pod uměleckým jménem ka3ka3. Svou osmihodinovou performanci *Bída starého mládence* vytvořila v pokladně divadla Komédie v rámci speciální květnové edice festivalu ...příští vlna/next wave... A spatříte ji i po skončení slavnostního předávání Poct.

Po Jiřím Dobešovi a Zdeňku Závodném (2003), Občanském sdružení MOTUS (2004), Petru Bergmannovi (2005), Divadle Continuo (2006), Romanu Černíkovi a Evě Ichové (2007), Frantovi Sádromi a Tomáši Lorenzu Zdenkovi (2008), Janu Horákovi (2009), Davidu Mírkovi (2010), Stanislavu Bohadlovi (2011), Jiřímu Sulženkovi s Davidem Kašparem (2012), Ewanu McLarenovi a občanskému sdružení Mezery (2013), týmu Staré Arény (2014), týmu Perly ve Vraném nad Vltavou (2015), spolku Jiné jeviště (2016) a Divadlu X10 (2017), Přemyslu Burešovi a Absintovém klubu Les (2018), Spolku Iniciativa pro Invalidovnu (Lucia Kašiarová, Lída Vacková, Petr Zeman, Marie Foltýnová, Aleš Zemene, Nisan Jazairi) (2019) a Karlu Kratochvílovi s Jakubem Vedralem (2020)

v kategorii

PRODUCENTSKÝ POČIN ROKU

platformě PiNKBUS, která zaštiťuje především mladé queer umělce a letos uvedla první ročník stejnojmenného, žhavého, letního festivalu.

Po Tereze Georgievové (2003), Jiřím Jelínkovi (2004), Viliamu Dočolomanském (2005), Miroslavu Bambuškoví (2006), Jiřím Adámkovi (2007), Janu Komárkovi (2008), Rostislavu Novákovi jr. (2009), Petru Boháčovi (2010), Adamu Halašovi (2011), Miloši Orsonu Štědroňovi (2012), Petru Macháčkovi (2013), Janu Malíkovi (2014), Štěpánu Kubištovi (2015), Jiřím Maryškovi (2016), Magdě Juránkové (2017), Karlu Kratochvílovi (2018), Tomáši Vtípilovi (2019) a Jakubu Čermákovi (2020)

v kategorii

OSOBNOST ROKU

publicistce, zpěvačce jidiš písní a herečce Haně Frejkové za osobní i umělecké obnažení v inscenaci *Invisible I. / Hannah* a filmu *Hannah – obyčejnej život*. Monodrama *Konec dobrých starých časů*, ve kterém účinkuje, uvidíte 1. 10. ve Skautském institutu na Staromáku.

Po Stefanii Thórs (2003), souborech Vosto5 (2004) a Krepesko (2005), Howardu Lotkerovi (2006), Viktorii Čermákové (2007), Petru Lantovi (2008), souboru Depresivní děti touží po penězích (2009), Janu Mockovi, Janu Hofmanovi a tvůrčímu týmu FKK (2010), Jiřím Sozanském (2011), Vilému a Lence Faltýnkovým (2012), Petru Boháčovi (2013), Ewě Zembok, Janě Hauskrechtové, Dominice Andraškové, Viktorii Čermákové, Matěji Samcovi (2014), Pavlu Zajíčkovi a tvůrčímu týmu inscenace Pustina (2015), tvůrčímu týmu Pomezí (2016), Ivanu Burajovi (2017), Apoleně Vaníšové a Petru Krushovi (2018), spolku Jedl (2019) a Jánú Sedalovi (2020)

v kategorii

PROJEKT ROKU

iniciativě Ne!musíš to vydržet za podnět, který měl a stále má za cíl nastolit potřebný dialog a inspirativní ovzduší v českém školství a divadle.

Po Ivanu Vyskočilovi (2003), Bořivoji Srbovi (2004), Janě Pilátové (2005), Evě Kröschlové (2006), Václavu Martincovi (2007), Evě Tálské (2008), Janu Schmidovi (2009), Ctiboru Turbovi (2010), Arnoštu Goldflamovi (2011), Bohdanu Holomíčkoví (2012), Andreji Krobovi (2013), Hubertu Krejčím (2014), Karlu Makonjovi (2015), Petru Oslzlém (2016) a Věře Ptáčkové (2017), Františku Derflerovi (2018), Nině Vangeli (2019) a Viktoru Kronbauerovi (2020) – veřejně vyslovujeme poctu osobnosti, již nazýváme

ŽIVOUČÍ POKLAD

teatrologovi, literárnímu a divadelnímu kritikovi a pedagogovi Vladimíru Justovi za jeho neutuchající práci pro divadlo, publikační činnost, inspiraci a výchovu studentů teatrologie, za radikálnost a pevnost postojů.

NEXT WAVE V SOBĚ SKRÝVÁ BUDOUCNOST

DUCHEM STÁLE MLADÁ, VĚKEM PAMĚTNICE. HANA FREJKOVÁ PATŘÍ MEZI VZÁCNOU HRSTKU PŘÍSLUŠNÍKŮ NEJSTARŠÍ HERECKÉ GENERACE, KTERÍ FIGURUJÍ V PROJEKTECH DIVADELNÍ ALTERNATIVY. PRAVIDELNÁ NÁVŠTĚVNICE NEXTKY, KTERÁ FESTIVAL V MINULOSTI OBOHATILA O ŽÁNŘ JIDIŠ DIVADLA A JIDIŠ PÍSNÍ, MOŽNÁ POSTÁVÁ BLÍZKO VÁS.

V rámci letošního 28. ročníku jsi protagonistkou monodramatu *Konec starých dobrých časů*, které jste připravily společně s Lenkou Dombrovskou. V čem je podle tebe nebezpečná falešná nostalgie po domnělé idyličnosti totalitní ulity?

Konec starých dobrých časů opravdu nastal. A protože v dnešní době se zase potýkáme s novou krizí společnosti, mnozí lidé se do svých starých časů rádi vracejí. Tehdy za nás někdo rozhodoval, tehdy jsme sice moc nemohli, ale měli jsme své jisté. Nemohli jsme cestovat, abychom mohli srovnávat, museli jsme se smířit s tím, že je něco zakázané a že v některých oborech se nemůžeme více vzdělávat, protože prameny k tomu potřebné jsou nedostupné. Mohli nebo museli jsme se přizpůsobit. Kdo nechtěl, musel za to platit.

V čem jsou „staré časy“ naopak inspirativní? V anotaci se zmiňuje, že mobily odnaučily lidi dodržovat dohody...

Možná jsme uměli nebo museli žít s méně druhů chlebů a zeleniny. Uměli nebo museli jsme si poradit v často obskurních situacích, ale na druhou stranu to přináší každá doba. Člověk by si měl zachovat svůj common sense a nepodléhat ani fámám, ani dnes mnoha rychle dostupným informacím. Jsme jimi zahlceni a přebrat si je dá fušku!

Během pandemie to platí dvojnásobně. Jak na celou situaci kolem koronaviru nahlížíš?

Zaskočila nás. Najednou jsme se začali pohybovat ve vzduchoprázdnu, v situaci, kterou jsme znali jen ze sci-fi filmů. A ta je stále v nás. Doufáme v návrat. Ale jaký? Dvakrát do stejné řeky nevstoupíš. Izolace, jak ekonomická, tak psychická, se na mnohých z nás podepsala katastrofálně. Ale možná alespoň některé z nás donutila vrátit se k jednoduchosti, ke skromnosti, k základním hodnotám.

Na Nextce tě pravidelně vidáme i mezi diváky. Čím je ti festival sympatický?

Už samotný název ...příští vlna/next wave... v sobě skrývá budoucnost. Je dobré vědět, kam směřuje nová generace. A zda si ještě rozumíme. Na Nextce máme šanci vidět nové postupy, nový způsob myšlení nebo máme možnost poznat osobnosti stále se vymykající konvenci. Někdy vidíme jen pokusy, ale někdy i vizionářské uchopení.

Co tebe osobně nejvíce oslovuje?

V inscenacích hledám takový moment, který osobitým uchopením nachází most mezi minulostí a přítomností. Prostě něco, co promlouvá k dnešním problémům, řeší aktuální palčivé společenské konflikty. Ale nemám ráda aktualizace za každou cenu ani omráčení diváka zatraceně intelektuálním výkladem. Inscenace, které jsou zahlceny množstvím nápadů, bez ohledu na srozumitelnost a cíl, spíše dobrý záměr rozmělnují. Většinou z nich čouhá hlavně touha se zviditelnit. Ale když je to přesné a autor nechce být jen zajímavý a ví, co chce říct, pak to stojí za to.

Nejsilnější divácké zážitky z ročníků, kterých ses zúčastnila?

Všechno si asi nevybavím, ale zmíním třeba večer udílení Poct v režii Michala Háby s ukázkami z inscenace *120 dnů svobody* na motivy textů markýze de Sade. Bylo to hodně kontroverzní, vystupovali zde nazí herci, ale herec, umělec, je vlastně, doslovně řečeno, nahý. Chodí s kůží na trh.

Propagujete židovskou kulturu, což je okrajová záležitost, která do dramaturgie festivalu skvěle zapadla...

Když jsem byla poprvé vyzvána Lenkou Dombrovskou ke spolupráci, tuším v roce 2015, uvedla jsem jednoaktovku *Dement Lemach* židovského autora přelomu 19. a 20. století Jacoba Gordina. Gordin byl ruský Žid. Poté, co prošel řadou zaměstnání, se stal hercem a emigroval do USA. Byl uznávaným reformátorem jidiš divadla, do něhož uvedl realistické a naturalistické postupy. *Vložil do něj duši*, jak uvádí Cambridgeská literární encyklopedie.

O tvém zdramatizovaném čtení napsala kulturní redaktorka Alena Zemančíková, že Výsledkem je pěkná rakvičkárna. Souvisí to s jidiš temperamentem?

Souvisí. Hru jsem uvedla jako divadlo jednoho herce a odehrála tedy všechny postavy. Snažila jsem se o expresivní herecký projev, o načrtnutí postav ve velmi tlustých čarách. Každou jsem silně stylizovala, až karikovala. Přecházela jsem v rychlosti od smyslné nevěrné manželky přes žárlivého starce, vtíravého milence až ke zpitvořenému šepotu teenagerského idiota Lemacha. A to s veškerou vášní, která je připisována právě jidiš hercům. Fenomén jidiš divadla se smyslem pro tradici a vášnivý herecký projev oslovoval například už Franze Kafku, který se *Dementem* inspiroval při psaní povídky *Proměna*. Mottem zmíněného ročníku festivalu byl *Terorismus a démoni* a myslím, že to báječně korespondovalo. Před dvěma lety jsem se zase podílela na projektu Jana Motala *Stavitelé písku*. Tato scénická montáž reflektovala historii blízkého východu s ohledem na mnohé tehdejší migrantské vlny. Bylo to výborně sestaveno a mně byly svěřeny skutečně prvotřídní verše.

Co pro tebe znamená svoboda tvorby?

Svoboda je prý poznána nutnost. Mě asi žene životem spíš touha neopakovat se. Jakmile cítím stereotyp, začínám se nudit. Prošla jsem mnoha obdobím – od běžného repertoárového divadla až k nynějším velmi osobním projektům. JAMU jsem absolvovala v šedesátých letech za velkého kulturního uvolnění, které jsem si užila ve všech směrech. V Brně jsme mohli během strojírenských veletrhů vidět tehdy absolutní novinky, například filmovou *West side story*, která se promítala po etapách celou noc. Absolvovala jsem ve hře Rogera Vitrac *Viktor aneb dítko u moci* a moje diplomka měla název *Surrealistické prvky ve hře Rogera Vitrac Viktor Aneb dítko u moci*.

Vlna kulturního uvolnění skončila v srpnu osmašedesátého.

Konec iluzí mě zastihl v Karlových Varech, v mém prvním angažmá. Dvacátého srpna jsem se rozhodla jít brzy spát a těsně po půlnoci se mnou začali cloumat kolegové: *Hanko, vstávej, jsou tady Rusové!* Rozespale a dotčeně jsem slabikovala: *To jsou blbý vtípy, nechte mě spát!*

Násilím mě vytáhli z postele a já uviděla na protějším svahu souvislou řadu ruských tanků táhnoucích se ku Praze. Ráno byly ulice přeplněné davy postávajících lidí, u ucha tranzistoráky a snažili se pochytil kusé zprávy. Jezdili jsme pak mezi řadami tanků do Prahy a pod šaty jsme měli nacpané letáky, aby nešustily. Na repertoáru byl *Jan Hus*.

Plíživý nástup normalizace jsi zažila s experimentální zájezdovou scénou Maringotka. První krok k nezávislé tvorbě?

Jak v čem. Maringotku založila Zuzana Kočová, manželka E. F. Buriana. Jezdili jsme po štacích a hrávalo se v nezavedených prostorách, což vlastně v jistém smyslu korespondovalo se současnými cíli Nextky. Začátek sedmdesátých let byla totiž nejistá doba a my se každou chvíli nedobrovolně stěhovali. V jedné sezoně nám v Krameriově domě přidělili zničený sklep. V nadšení jsme jeli na brigádu do radotínské cementárny, získali cement, sklep upravili, zažili dva týdny slávy... A pak nás zase vyhodili. Nakonec divadlo zavřeli.

Pokud vím, přijala jsi tehdy angažmá na kladenské scéně?

Ano, po usilovném hledání jsem zakotvila v divadle v Kladně a bylo to moje nejdelší angažmá. Zahrála jsem si tam mnoho krásných rolí, potkala mnoho skvělých lidí, ale nakonec přece jen odešla. Už to byl stereotyp. Začala má kariéra na volné noze. A během mého volno-nohařského období jsem udělala tři zásadní osobní projekty. Nejprve jsem napsala knihu *Divný kořeny*, kterou k mé velké radosti vydal Torst. Byla to reflexe padesátých let. Věnovala jsem se hlavně totalitnímu myšlení. Chtěla jsem ukázat na tu hroznou totalitní obludu s její vnitřní jemnou tvář. Začala jsem zpívat jidiš písně a teď v posledních dvou letech jsem pracovala s Miřenkou Čechovou na inscenaci *Hannah*. O mně.

Autobiografickou, zčásti tanečně-pohybovou performance *Hannah / Invisible I.* jste připravili pod hlavičkou souboru Tantenhorse. Jak se v takovém formátu cítíš?

Miřenka Čechová mě oslovila s tím, že by se mnou chtěla pracovat. Oponovala jsem, že nejsem tanečnice, ale ona odpověděla: *Chtěla bych, aby to bylo o vás*. Taková nabídka se prostě neodmítá. Ani v 74 letech. *O mně? Tak tedy o někom, kdo to nikdy nevzdal a kdo už je starý*. Nastalo dlouhodobé martyrium, ztížené covidovými lockdowny. Ale nakonec jsme v červnu 2021 mohli zahrát obnovenou premiéru inscenace *Hannah / Invisible I.*, ke které napsal Martin Tvrdý nádhernou hudbu. Hrají tedy sama sebe. Je to asi to nejtěžší, co jsem kdy dělala. Přicházím na jeviště dvakrát. Já jako herečka a já jako já. Znáám sice dokonale postavu, kterou hraji, protože jsem to já – ale nemůžu vystupovat jako já, je to přece na jevišti. Civil se na prkna

nehodí! Je to dokonalá schíza, takový harakiri! Jsou zde použity verše z mých studentských let a na kostýmu je vytištěna malba z doby, kdy jsem malovala u Juliany ve Staré Říši. Zrcadlí se tam celý můj život. Ale stylizovaně.

Hledání identity je evidentně tvým životním posláním?

Ano, tentokrát zase v jiném kontextu. Hrají o ženě, která hledá svou životní cestu. Vypořádává se s osudem vyhnance, řeší svůj vztah s matkou, vypořádává se se svým velmi komplikovaným dospíváním s alkoholem a drogami. O ženě, která se po dlouholeté psychoanalýze (v představení zpívána groteska) snaží vytvořit normální ucelenou rodinu s dětmi, které mají tatínka. Během celého tohoto dlouhodobého úsilí se snaží o profesní kariéru. V některém období se spíše věnuje dětem, v některém psaní (kniha *Divný kořeny*), v některém zpěvu (koncerty jidiš písní). A v neposlední řadě se vypořádává se svým věkem. Už tak trochu vidí, že stárnutí není jednoduché. Nechce být členka společnosti, se kterou se už nepočítá! Řeší tedy momentální situaci a snaží se to nevzdát.

Na jevišti s tebou vystupuje tanečnice a celkově se na ní podílejí umělci o desítky let mladší. Jak se ti s novou generací spolupracuje?

Je to velmi inspirativní. Znovu se vypořádávám se svým osudem. Inscenace je koncipována pro dvě ženy a tanečnice je moje alterego. Někdy je matkou, někdy (při psychoanalýze) mnou. Na začátku během zpotvořené závěrečné řeči hlavního žalobce dr. Josefa Urválka, který poslal mého otce v politickém procesu na smrt, je

dokonce oblečena do autentických máminých šatů, které mám stále ve skříni. Máme ale i alternativu, kdy hraji sama. Například v site-specific představení pro Památník ticha nádraží Bubny. Koná se 6. října 2021 k 80. výročí zahájení deportací českých a moravských Židů z protektorátu.

Vystupuješ s kapelou *Jidiš VE TŘECH*, která má na repertoáru židovské písně. Objevuješ jejich prostřednictvím neprobádané dimenze?

Jidiš VE TŘECH je už třetí moje hudební uskupení od roku 1996. Tentokrát s klarinetem a akordeonem. V tomto projektu se vlastně snažím spojit tátu s mámou. Jak říkám na koncertech: jsem Češka Němka Židovka, ale narodila jsem se v Londýně. Moji rodiče mluvili více jazyky, doma často německy. Ale jelikož jidiš, zjednodušeně řečeno, je vlastně středověká němčina, dívám se skrze tyto písně takovým zamlženým oknem do svého ztraceného dětství. Scénáře koncertů neustále měním. Někdy v nich představuji autory, někdy je prokládám vtipy. Když jsem pozvána do nějakého nového místa, hledám souvislosti. Například na Kuku jsem mluvila o hledání svých předků v blízkém Bydžově. Často mě zvou do míst, kde jsem žila nebo pracovala. Vždycky jsem velmi osobní, každou píseň věnuji někomu konkrétnímu nebo asociuji na své dětství. Snažím se propojit tatínka a maminku, spojit jejich rozdílný svět a tak najít také svou identitu.

ptala se Veronika Boušová

Foto: Vojtěch Brtnický

NAŠE OČI POTŘEBUJÍ BÝT KRMENY

UMĚLECKÉ JMÉNO KA3KA3 PŘIPOMÍNÁ FRANCOUZSKÝ VÝRAZ „CACHE“ ČILI SCHOVÁVANÁ. Z INTROVERTNÍ HOLČICKY TATINKEM PŘEZDÍVANÉ KAŠKAŠ, KTERÁ CHTĚLA BÝT MALÍRKOU A POZDĚJI ILUSTRÁTKOU, SE POD PŮSOBENÍM RŮZNÝCH VLIVŮ STALA NAKONEC PERFORMERKA. OKOLNÍ SVĚT ATAKUJE Z VLASTNÍ ULITY MÉNĚ ČI VÍCE NÁPADNOU PŘÍTOMNOSTÍ V PROSTORU. NA SCHODIŠTI DIVADLA KOMEDIE PŘIPOMENE PŘEDSTAVENÍM SOUNDIŠTĚ NEJEN PLAZÍ PREHISTORII LIDSTVA A JEJÍ MYTICKÉ UCHOPENÍ. JAK ZDŮRAŽUJE, VŽDY ZÁLEŽÍ NA INDIVIDUÁLNÍM ÚHLU POHLEDU.

Co vás přivedlo k performančnímu umění? Nedá se říci, že performance jsou mým hlavním vyjadřovacím uměleckým prostředkem, ale ráda pracuji s tím, co je vždy při ruce. A to je mé tělo. Nelze je přehlížet, proto se nejspíše stalo hlavním nástrojem. Tak tomu bylo už během studií na UMRUM. Má cesta byla bohatší na obory a díky nim jsem získala důležitou průpravu, z níž doposud čerpám při přípravě akcí a tvorbě vůbec. Ovšem není to to jediné, co mě vybavilo. Rozhodně bych ráda zmínila společné kutilství s tatínkem, po kterém mám všechno nářadí a některé vychytávky. Výtvarno jako takové se ke mně dostalo zřejmě přes předky, pravděpodobně z okruhu Elišky Krásnohorské. Odmalíčka mi sloužilo jako komunikační kanál.

Postupně jste studovala propagační výtvarnictví, knižní grafiku a na UMRUM jste zakotvila v ateliéru malby pod vedením Jiřího Černického.

Na Hollarce jsem si osahala různé techniky včetně té digitální. Studium knižní grafiky na

Hellichovce byl dobrý trénink, protože náš vedoucí Milan Erazim na nás tlačil, abychom nepřehlíželi detaily a zároveň abychom se ve tvorbě uvolnili. Taková průprava se mi pak hodila na UMRUM u Jiřího Černického. Dnes jsem mu vděčná, že jsem se nemusela vázat na malbu. Tvůrčí představy jsem už tehdy zpracovávala spíš multimediální formou. Při mém nástupu na UMRUM se vůbec neřešilo, zda studenti ateliéru malby dělají médium, po kterém se daný ateliér nazývá. Ale vzpomínám si, že Jiří na tom názvu dost trval. Pro něj bylo i veslování malba.

Pocházíte z pražského Zahradního města, kde starou zástavbu obrostlo panelové sídliště. Ovlivnilo toto prostředí vaši uměleckou tvorbu a směřování?

„Zahradačanem“ jsem zůstala. Pouze jsem vyměnila Jabloňovou ulici za Jahodovou, kde také tvořím. Pamatuji atmosféru socialistické zástavby, která nyní získává na pestrobarevnosti. Některá místa, která mě v dětství fascinovala, zmizela nebo získala jiné členění a opodstatnění. S oblibou jsem běhávala po ochozu budovy Koloseum, což dnes už nejde. Sousední plošinu z kovových mříží jsem zachytila v záznamu performance „Já jdu“, spoustu lokalit mého dětství už však ve tvorbě využít nelze nebo jsem to nestihla včas. Ale stále mám z pokoje výhled na Mitasku, na její začlenění do prostoru a vypouštění páry. U ní se čas zastavil. Inspirovala mě ke grafickému cyklu v rámci závěrečného mistrovského titulu na Hollarce.

Ovlivnil urbanismus sídliště i váš současný způsob práce?

Byla jsem zvyklá sdílet prostor s mladší sestrou a tvořit ve stísněných podmínkách. Člověk si uvědomí, kolik prostoru zabere jen samotné tělo.

Naštěstí jsem trávila prázdniny u prarodičů na malém městě a měla k dispozici velkou zahradu. I tu najdete na mých videích. Dnes je to takový můj venkovní ateliér. Ráda měním městský ruch za oázu klidu v přírodě.

Ve vaší pouliční performanci *Best of Finding of Silence* bylo ticho podmínkou k růstu těla-rostliny uprostřed městských ulic. Vycházela jste z prožitků, které vás formovaly?

Určitě, ale uvědomila jsem si to až díky vaší otázce. Pohrávala jsem si hlavně s kontrastem tvrdosti a křehkosti, s tematikou pouličního umění, a pokoušela se prakticky o nemožné. Najít ticho. V momentě, kdy jsem ho nějakým způsobem pocítila, jsem si nanasla na obličej konkrétní barvu. Užívala jsem ty, které se shodují s barvami rostliny, rašící ze semínka. Zkoušela jsem takhle meditovat na různých místech a v různých městech. V Praze před Rudolfinem mě lidé málem ušlapali.

Často využíváte moderní technologie, které nás propojují, ale zároveň prohlubují sociální izolaci. Osvědčily se vám jako prostředek k navazování dialogu?

Nevim, zda ty technologie považovat za moderní. Jsme na ně již zvyklí a svým způsobem jde o adekvátní náhradu něčeho, co nám připomíná oheň z dob, kdy lidstvo ještě vytvářelo tlupy. V dosavadní tvorbě usiluji o navazování dialogu nikoli slovního, ale vizuálního. I když ne všichni jsme tvůrčí, naše oči vyžadují nějakou estetickou informaci. Což je možná důvod, proč naši touhu mohou dlouhodobě sytit fotografie a videa na internetu a hlavně na sociálních sítích. Rozhodně funguje oční kontakt. Netuším, jak je to možné, ale i přes nepřímý pohled kolemjdoucí

ucítí, že jsou sledováni, a mají tendenci to oplátit. Pravděpodobně to může být další pozůstatek schopností našich dávných předků, byt’ velmi ochablý. V tomhle směru jsem opravdu otevřená a věřím, že lidstvo si bývalo mentálně mnohem blíž. Různé formy umění se o to propojení pokoušejí tou nejčistší formou.

Cílem vizuální performance *SOUNDiště je naopak propojit publikum „něčím fantazijním“.* Odkazuje k mytologii jako ke sjednocujícímu prvku národa a mediátorem je integrovaná lidská a hadí síla...

Toto moje opačné uchopení situace vychází z niterné potřeby fantazírovat a vrátit se ke světu, který často upozadujeme. V mytologii je propojení člověka a nějakého zvířete běžné. I současný svět a vývoj technologií se inspiruje poznatky ze zoologie. Vzorem mi byla především teorie, že lidstvo si během vývoje zachovalo podobnost právě s plazi. Někdo bude mou postavu vnímat jako hada či jiného plaza, což ostatně podporuji jak vzhledem, tak plazivými pohyby. Ale pro volbu formy existuje ještě další důvod. Spojení ženského těla, coby svůdného prvku v rámci společnosti, a hada v ráji. Stejně tak vznikl i název *SOUNDiště*. Spojila jsem slovo s koncovkou a dala mu vícero významů. Záleží tedy na úhlu pohledu.

Hadí kostým slouží k recyklaci plechovek a zároveň vytváří hypnotizující zvuky. Co si představujete pod pojmem novodobý šamanismus v umění?

Netuším, jestli kostým vytváří až takový efekt. Primárně mi jde o cizorodý zvuk či hluk odrážející pohyb něčeho živého. K novodobému šamanismu v umění je pro mě těžké se vyjádřit. Několikrát jsem se setkala s tuzemskými i zahraničními projekty, které bych do této kategorie zařadila, a s různými způsoby zpracování tematiky, současná média nevyjímajíc. Zrovna nedávno, na mé umělecké rezidenci v Bohemia Farmstudio, jedna ze spolurezidentek „šamanskou“ performanci prováděla. Po dosavadních zkušenostech vnímám takové novodobé snahy jako určitý styl, který se performerům či jiným umělcům snadno aplikuje a má jistý efekt, na nějž a priori spoléhají. Schází mi tam důvěryhodnost. Zhypnotizovat diváka, dle mého názoru, lze prostřednictvím něčeho estetického. Nejspíš proto, že naše oči potřebují být krmeny, a jestliže k tomu dodáme i atmosféru třeba prostřednictvím hudby, může to s ním skutečně udělat hodně, ale záleží na individualitě a konkrétní situaci.

Motiv „hadí kůže“ ve smyslu sebestylizace do bezpohlavní bytosti pomocí punčochových materiálů a trikotu používáte opakovaně. Proč je podle vás odosobnění důležité pro interakci s divákem? Jsme schopni konfrontace pouze s „robotem“? Neřekla bych zrovna „robot“, to je opravdu speciální pojem. I když se jedná o ryze české

slovo, nemáme s humanitním robotem žádnou zkušenost. Známe ho jen z filmů, které nás fascinují. K mé volbě se lépe hodí například termín avatár. Odosobnění do takové bytosti umožní narušit bariéru ostýchavosti, zapínání senzoru sympatie a podobně. Člověk je v tomto směru velmi komplikovaný celek a myslím, že nejsem jediná, kdo to tak má. Někdy méně informací a podnětů pomáhá jasněji uchopit to, co vidíme, i po obsahové stránce. Rozhodně funguje i primární vnímavost neobvyklých prvků. Když zrovna neperformuji, upoutám někdy pozornost oděvem či tím, co nesu.

V rámci jarní edice festivalu ...příští vlna/next wave... nazvané *Kafkovské performance* jste strávila osm hodin za výlohou pokladny divadla Komedie, vystavená pozorovatelům a zároveň izolovaná. Meditovala jste, nebo jste se soustředila na minimalistickou provokaci kolemjdoucích?

Zpracovávala jsem Kafkovu povídku *Bída starého mládence* s ohledem na témata samoty a osamělosti, která jsou v ní svým způsobem prezentována. Mimochodem, tyhle dva pojmy odlišného významu se často zaměňují. Usilovala jsem o získání společnosti, která ale kvůli bariéře nemohla uspokojit moje potřeby. Snažila jsem se tedy zároveň i něčím zabavit a někdy jsem tu potenciální společnost ignorovala. Pak bylo zajímavé pokukovat na reakce sledujících, k čemuž mi sloužily různé drobnosti, které byly součástí mého omezeného okolí. Hlavně zrcadlo. Z takových chvilkových zkušeností vycházím při přípravě budoucích akcí. Reakce diváka ovlivňuje řada faktorů, jež jsou vždy trochu jiné, ale učím se je předvídat a pracovat s nimi. Čím vás prostory divadla Komedie inspirují k tvorbě site specific performancí? Nelze říci, že by to bylo přímo jen divadlo Komedie, co mě při promyšlení těchto dvou akcí inspirovalo. Při toulkách po městě často objevím nějaké místo, podle kterého vznikne skica pro performanci. Takových skic mám už řadu a čekají na uplatnění či na dozrání. Tak to bylo i v případě *SOUNDiště*. Pro jarní kafkovskou performanci jsem se zase inspirovala *Bídou starého mládence* a osobními zážitky, které nějakým způsobem rezonovaly s obsahem. Zážitky z této performance mi přinesly další nápady, které třeba zrealizuji na tom samém místě, pokud se naskytne příležitost další spolupráce.

Kafkovu povídku *Umělec v hladovění, již na tom samém místě v rámci projektu představoval Petr Krusha, lze vnímat jako sarkasmus, který se během pandemie a kulturního lockdownu stal víceméně skutečností. Co vám pomáhalo přežívat a posouvat se po umělecké dráze?* Lockdown samotný se mě až tak negativně nedotkl. Ještě před pandemií jsem procházela obdobím ztráty tvůrčí motivace. Ale pak jsem začala pracovat pro Pragovka Gallery,

situovanou v bývalé továrně, kde je i kavárna a ateliéry desítek umělců. Po pár měsících v té kouzelné umělecké oáze jsem se setkala s rezidentem Vladimírem Mertou, nyní mým velkým motivátorem a uměleckou oporou. Ani po dobu, kdy byla Pragovka Gallery zavřená, jsem vlastně neměla nouzi o umělecký zážitek a měla více času zabývat se vlastní tvorbou. Kdykoli jsem potřebovala něco zachytit, Vladimír mi byl nápomocen. Jsem mu nesmírně vděčná, že mě takto přidržuje vedle svých studentů, a nadto je věrným návštěvníkem mých akcí.

V rámci kulturního oživení veřejného prostoru jste na jaře 2020 vyrazila do MHD jako *Černý pasažér*. V černém trikotu a s mobilem namísto úst.

Černý pasažér vznikl v prosinci 2020 během kulturního lockdownu. Šlo o zpestření nudného zírání na lidi v roušce. Veřejná doprava je dobrým nástrojem a lze ji brát jako ekvivalent fyzické formy internetu. Samozřejmě že by si taková akce zasloužila zopakovat, abych poznala její funkčnost. Cestující se zajímali nejen o video, co mi běželo ve smartroušce (jak jsem nazvala ochranu úst, splňující vládní nařízení). Zajímalo je i to, že jsem zároveň natáčená. Vzniklo z toho totiž video, které bych ráda někdy prezentovala. Chtěla jsem akci zopakovat, ale našťástí se otevřely kulturní instituce a doufám, že *Černý pasažér* nebude zapotřebí. Byť to byl zajímavý zážitek nejen pro mě.

Pokud se na podobné projekty nenajdou granty, umíte si představit, že za vámi bude chodit výběřčí s kloboukem?

Zrovna na takové projekty mnohdy ani grant není třeba a rozhodně nechci znásilňovat dobrovolnou akci tím, že by z ní vznikala pouliční zábavná činnost, ke které přispívání do klobouku podle mě patří.

Existuje podle vás šance, že se díky pandemii zrodí nová zásadní umělecká epocha? Je něco takového v postmoderní době a globálním světě ještě vůbec možné? Nezabili jsme genialitu?

Toť otázka. Pandemie určitě napomohla tomu, aby se člověk podíval na některé věci z jiného úhlu. Je možné, že nový pohled pomůže nalézt i novou tendenci. Podobně je to s genialitou. Existuje pořád, ale vyhodnotíme ji až s časovým odstupem. Někdy ovšem stačí souhra náhod, abychom určitý fenomén správně pojmenovali. Genialita se rozhodně nedá zabít, i když některé současné orientace tomu stoprocentně napomáhají. Geniálních lidí je na světě dost a někdy jim brání spíš jejich povaha, aby se projeвили v pravém světle. Je tedy otázkou času, místa a jisté odvahy buď samotného génia, nebo někoho jemu blízkého, aby na to upozornil jakýmkoli způsobem.

ptala se a redakčně upravila Veronika Boušová

Socha (Kontakt V), Šumava, 1980, archiv Vladimíra Meistra

Socha (Kontakt V), Šumava, 1980, archiv Vladimíra Meistra

V létě 1980 jsem uskutečnil několik jednoduchých akcí na šumavské řece Vydrě a na Hamerském potoce. Tyto akce navazovaly na předchozí tělesné kontakty s kameny a ohněm. Fascinovala mě dravá prudkost říčního proudu, celková krajinná scenerie a myšlenka „skulpturálního sebezačlenění“ do této krajiny, jejíž plynoucí /a zvukovou/ páteří byla řeka. Jednalo se mně o upřesnění poměru mezi tělesnou dynamikou a dynamikou prudkého říčního živlu, o bezprostřední zkušenost v navozené situaci a o jakýsi způsob sebetestace. Snažil jsem se o to, násilně nepřekračovat určitý fyzický /i psychický/ limit, aby nedošlo k rozbití přirozeného kontaktu a k nicneřikající destrukci.

Chůze proti proudu řeky /kontakt I/ Bos jsem šel /s pomocí březové tyče/ 100 metrů proti proudu řeky. Tuto vzdálenost jsem ušel cca za 20 minut. Akcí jsem provedl dvakrát, na dvou různých místech.

Přepažení řeky /kontakt II/ Uprostřed řeky jsem přehradil proud dvěma dvoumetrovými sklíženými prkny, tak dlouho, dokud mne proud neodmrštíl.

Protipohyb /kontakt III/ Uprostřed říčního proudu jsem položil na dno dvě dvoumetrová sklížená prkna, zapřel o kámen a vši silou zvedal proti proudu. Tento akt jsem opakoval dvakrát.

Rovnováha /kontakt IV/ Velký dřevěný špalek jsem omotal tenkým provazem, na jehož druhém konci jsem udělal smyčku. Vstoupil jsem doprostřed řeky do proudu, špalek jsem pustil po vodě a smyčku stiskl zuby. Snažil jsem se o udržení rovnováhy, ale po několika minutách jsem zcela vyčerpán akci ukončil.

Socha /kontakt V/ Na horním toku řeky Vydry, v místech, kde se proud zdál nejprudší, jsem vstoupil do proudu /do řvoucích peřejí/, zapřel březovou tyč o kameny na dně, sklonil se těsně k ubíhající řece tak, že jsem by několik málo centimetrů nad hladinou, a v této pozici jsem setrval cca 10 minut.

Zavěšení /kontakt VI/ Na středním toku Hamerského potoka, v kaskádovitých peřejích, jsem z jednoho břehu na druhý natáhl provazové lano, které jsem upevnil na kmen stromu a na smyčku uvázal okolo velkého kamene. S pomocí dřevěné tyče jsem se cca po pěti minutách dostal k lanu v peřejích, zavěsil jsem se na něj a 15 minut nechal „pracovávat“ letícím proudem.

Obnažování dna /kontakt VII/ V mírném říčním proudu jsem přikládal na hladinu vody skleněnou tabuli tak, aby voda pod ní byla zklidněná a nehybná a bylo vidět na rozličné strukturované dno.

DŮSLEDNÝ POTÍŽISTA

úryvek z knihy P. Morganové, J. Písaříkové a V. Havlíka *Svázáno do Kozelky*

Otisky rukou /kontakt VIII – Karlu Milerovi/ V místech, kde byl tok řeky Vydry klidný a kde z vody čněl velký kámen, jsem v malé nádobě rozdělal bílou latexovou barvu a připravil si dvě malá čtvercová prkýnka. Nejdřív jsem udělal bílé otisky dlaní na kámen, potom na dvě prkýnka. Prkýnka s otisky jsem pustil po proudu, otisky na kameni zůstaly.

Nošení kamene proti proudu /kontakt IX/ Vstoupil jsem doprostřed řeky, z jejíhož dna jsem vylovil asi desetikilový kámen, položil si ho na rameno a vydal se s ním proti proudu řeky. Ale proud byl tak silný, že mě po několika /cca 20ti/ metrech podrazil nohy a srazil mne i s kamenem na dno. Ještě dvakrát jsem se snažil pokus opakovat, ale vždy neúspěšně. Akcí jsem vzdal.

Zmokření /kontakt X/ Vstoupil jsem do mělkého potoka, jehož protějšjí břeh tvořila velká, sluncem vysušená pískovcová skalní stěna. Cákal jsem na tuto skálu z potoka tak dlouho, až jsem se unavil a skála byla „osvěžena“. (s. 6-7, foto s. 11)

Textové záznamy

Textové záznamy Milana Kozelky, převážně napsané na stroji a sebrané do dvou cyklů *Kontakty s kameny /1979–1981/* a *Ostatní akce /nedat./*, jsou jako nástroj prezentace akčního umění v českém prostředí poměrně ojedinelé. Způsobem svého záznamu naplňují kánon konceptuálního umění 70. let. Neoplývají estetickou hodnotou, primárně neusilují o jazykovou originalitu a přinášejí krátká informativní sdělení. Spadají tak do stejné kategorie děl jako knížákovy *Procesy hlavně pro mysl /1977–1981/* a především textové záznamy nepatrných akcí a pozorování, kterými v 80. letech dokládal svou uměleckou činnost Marian Palla. Tyto zápisy jsou ve své podstatě příkladem dokumentace, nezávislé na samotném provedení díla. Jejich pointou je vznik napětí mezi reálnou událostí a jejím verbálním popisem. Ty Kozelkovy navíc mají nezaměnitelnou kvalitu z hlediska svého obsahu. Často popisují děje, které by nebylo možné fotograficky zdokumentovat, protože byly příliš okamžité a situační. Nachází se tak – podobně jako pozdější Kozelkova beletrie – na hranici skutečnosti a literární fikce. Jejich čtenář nemůže posoudit, zda skutečně proběhly či nikoliv, až tak zde umění splývá se životem. Tato teze odpovídá Kozelkově povaze pábitele a dobrodruha. Vrstvu jeho umělecké činnosti, kterou bylo možné zdokumentovat, překrývá mýty opředeny život. Textové záznamy akcí Milana Kozelky tak nechávají jeho tvorbu sympaticky otevřenou. Vztahujeme se k ní jako k situacím, které jsme možná v podobném duchu sami někdy prožili, nebo je naopak vyhodnocujeme jako nepřipustné nebo nerealizovatelné. (s. 84–85)

(Titul „Důsledný potížista“ je přejat ze stejnojmenné studie J. Písaříkové, jejíž oddíl „Textové záznamy“ je zde rovněž v úryvku uveden.)

VLADIMÍR JUST

Prof. Doc. PhDr. CSc., nar. 6. 5. 1946, divadelní historik a teatrolog, mediální a divadelní kritik, esejista. Vystudoval div. a film. vědu na FF UK (1969), poté spolu s bratrem Jiřím, filmovým scenáristou, autorský kabaret v divadlech Antitalent (1970 zákaz), Ateliér (1974 zákaz) a Rubín (do roku 1990, dvě autorské gramodesky). Od 1994 vysokoškolský pedagog (FAMU, nyní 25 let FF UK), 1989–2005 šéfredaktor Divadelní revue, poté předseda redakční rady, člen Mezinárodního PEN-klubu a Teatrologické společnosti, laureát Ceny F. X. Šaldy za uměleckou kritiku. Odborně statě publikoval v domácích i zahraničních recenzovaných časopisech (Itálie, Kolumbie, Mexiko aj.). Před Listopadem publikoval ve Scéně, Amatérské scéně a v samizdatovém Dialogu, poté v Literárních, Lidových a Divadelních novinách, v čas. Šumava, v Respektu, Reflexu aj. (celkem přes 2500 statí, převážně o divadle, médiích a ekologii). Je autorem přes 20 knižních publikací (mj. Proměny malých scén – k tomu gramokomplet *Ozvěny malých scén 1/2; Z dílny malých scén; Klaunovy rozpravy* (s M. Horníčkem); *Věc: Vlasta Burian* (2 vydání); *Mystérium smíchu: život a dílo krále komiků* (3 vydání); *Werichovo ABC* (2 vydání); *Šifra mistra Vladimíra; Divadlo v totalitním systému – Příběh českého divadla 1945–1989 nejen v datech a souvislostech* (spoluaut. František Knopp), 2010; *Miloš Hlávka: Světák – nebo Kavalír Páně?*, 2013; *Faust jako stav zadlužení 10x o Faustovi, pokaždé jinak*, 2014, *V+W: Čtyři hry – komentář*, 2019; „Divadlo Vlasty Buriana aneb Palác by se zřítíl“, in *Divadlo Vlasty Buriana a Komedie 1930–2020*, 2020; *Inspektor Clouseau na stopě I.–IV.* + Dodatek. Spolupracuje s televizí i rozhlasem (kritické kluby, ranní úvahy, Osudy aj.). Ženatý, dvě děti, čtyři vnoučata. Žije střídavě v Praze a na Šumavě.

(převzato z: <https://blog.aktualne.cz/blog/vladimir-just.php>)

Foto: Anna Černá

BAZMEK ENTERTAINMENT – O TEŽKOSTECH ŽIVOTA S VÁŽNĚ MÍNĚNOU NADSÁZKOU

Umělecké uskupení Bazmek entertainment okolo sebe sdružuje různé tvůrce z Brna a Prahy. Centrální postavou a společným jmenovatelem všech projektů se však zdá být režisérka a dramaturgyně Eva Lietavová a zdatně jí v této úloze sekunduje dramaturg Patrik Boušek. Ze spolupracujících performerů jmenujme například Juraje Mitru nebo Lucii Hrochovou. Pro své divadelní projekty si vybírají díla s filosofickým, až existenciálním přesahem, která však zároveň obsahují jasný ironický odstup, který odvrací hrozící patos. Skupina nemá žádnou stálou scénu, jak sama přiznává, pohybuje se mezi Brnem a Prahou. V prvně jmenovaném městě například znovuoživovala prostor brněnské káznice pohybovou inscenací *Koány*. Dějinám Brna se do jisté míry věnuje i (nejen) tamtéž uváděný projekt *Ein Strudel und Nekonečno* vytvořený v koprodukcí se spolkem Mikro-teatro. Herec a dvě herečky přibližují životní příběh Kurta Gödela, který, ač se narodil v Brně, je málokomu z moravské, natož české kotliny znám. Přátelil se s Albertem Einsteinem, jeho práce na poli logiky a matematiky naprosto otřásl oborem, geniální mysl však stíhala záluďná paranoia, která ho nakonec stála i život. Inscenátoři využívají úsporné, o to však výrazově soustředěnější a přesnější principy objektového divadla. Neméně komplikované postavě, i když tentokrát fiktivní, se tvůrci věnují v čerstvočerstvé inscenaci *Lapači prachu*, která je adaptací stejnojmenného románového debutu oceňované spisovatelky Lucie Faulerové. Hlavní hrdinka Anna se v něm vypořádává s ne úplně funkčními vztahy se svou rodinou a obecně se strachy, kterým pravděpodobně čelí značná část celé jedné generace žen.

Doposud byla řeč o projektech, které lze převážně spojit s brněnskou kulturní scénou. Do Prahy Bazmek entertainment vkročili svou účastí ve studentském depracocentrickém projektu fiktivní cestovní kanceláře *Praha není Česko* v rámci Pražského Quadriennale 2019. Tato cestovní kancelář organizovala několikero výletů za hranice Prahy a do prostoru expozice je následně živě přenášela pro nešťastníky, na něž už se v omezené kapacitě nedostalo místo. A právě *Vodník open*, který Bazmek entertainment realizují i v rámci letošního festivalu ...příští vlna/next wave..., navazuje na jeden z těchto výletů, který turisty/diváky seznámil s fenoménem vodnictví jak z vědeckého, tak z emocionálního hlediska. Jak se žije vodníkům v Čechách a na Moravě v této neklidné době? Ovlivňuje je globalizace, urbanizace, gentrifikace, nebo řeší něco úplně jiného? Nač se zdržovat polemizováním a dohady, ať nám to řeknou sami ve svém přirozeném (nebo už adaptovaném?) habitatu.

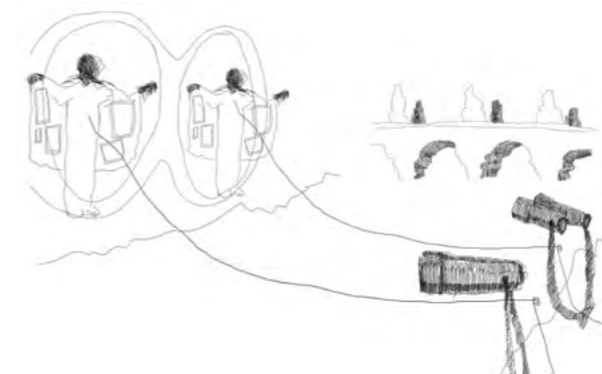
Veronika Švecová

PES5 – ZROZENÍ Z KRIZE

Umělecká tvorba byla za časů pandemie výrazně utlumena. Kulturní akce byly pozastaveny, zpočátku se velká část dění přenesla do online prostoru, ale nadšení z digitálního prostředí se poměrně rychle vyčerpalo. Někteří tvůrci však epidemiologické restriktce a s nimi spojenou společenskou náladu naopak přetavili v inspiraci k tvorbě. Tematizovali nucené odloučení, respektive dodržování sociální distance. Příkladem je právě umělecká skupina PES5, která si do názvu vetkla nejzávažnější stupeň protipandemických opatření.

Pětka v názvu ale zároveň odkazuje na pěti zakládajících členů, jimiž jsou studenti Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara na Západočeské univerzitě v Plzni. Konkrétně jde o spolužáky Barbaru Novorodou, Jakuba Černého, Kristýnu Bujárkovou, Kateřinu Frgalovou a Veroniku Zpěvákou z ateliéru malby, který vede doc. akad. malíř Aleš Ogoun.

Skupina PES5 se zformovala až na sklonku roku 2020, ale její členové spolu pracovali již dříve. Představili se například v rámci přehlídky *Pokoje 2019* projektem *Komfortní zóna*, na nějž úspěšně navázali účastí i v roce 2020. Projekt *Jsme tady, stále jsme tady, stále tady* jsme již tematizoval dopady covidové doby na jednotlivce, potažmo celou společnost. Výstupem byly fotografie z instalace, v níž tvůrci nechávali svá nahá těla splýnout s vybavením pokoje, aby s odkazem na Kafkova Řehoře Samsu vyjádřili, nakolik se během izolace smývá hranice mezi živým a neživým obsazením místností. Za instalaci získali cenu odborné poroty.

Happeniny, které se naopak z uzavření mezi čtyři stěny dostaly do veřejného prostoru jako *Jsme si tak blízko, jsme si tak nebezpeční* nebo *Meeting point* se zaměřují na motiv mezilidského kontaktu a jeho vzácnost, až nemožnost v takto vyhraněném období. Stejným tématem se bude zabývat i poněkud dystopický happening, který PES5 uvede v rámci festivalu ...příští vlna/next wave... na Masarykově nábřeží. Umělci v něm vyjadřují své obavy z fungování kulturních akcí ve s hrůzou očekávané další etapě hygienických opatření a zároveň tak přinášejí svůj příspěvek k tématu vnímání umělce společností či minimálně politickou reprezentací.

Veronika Švecová

Foto: Anna Černá

O PTÁČÍCH A LIDECH

FESTIVAL ...PŘÍŠTÍ VLNA/NEXT WAVE... OTEVŘEL JEDEN Z NEJNÁKLADNĚJŠÍCH PROJEKTŮ LETOŠNÍHO PROGRAMU, ASPOŇ PODLE SLOV JEHO ŠÉFKY LENKY DOMBROVSKÉ. VOLIÉRA TEREZY BARTŮŇKOVÉ A JEJÍHO KOLEKTIVU JE VŠAK SPÍŠE NEŽ INSCENACÍ DECHBEROUČÍ DIVADELNÍ INSTALACÍ UVADĚJÍCÍ DIVÁKY NEJEN DO PTÁČÍ RÍŠE, ALE TAKÉ DO SVĚTA, KTERÝ ASPOŇ NA OKAMŽIK, BYŤ TĚMĚŘ DVOUHODINOVÝ, UMOŽNÍ DIVÁKOVĚ OPUSTIT TEN JEHO LIDSKÝ, MOŽNÁ OPUSTIT I SAMA SEBE JAKO VĚČNÉHO POZOROVATELE A STÁT SE POZOROVANÝM. NAVÍC PRO ŘADU DIVÁKŮ OBJEVIL DOSUD NEZNÁMÝ PROSTOR ANKALI, KTERÝ JE ZÁŽITKEM UŽ SÁM O SOBĚ.

Po vstupu do labyrintu bývalé mydlárny se člověk neubrání vzpomínce na první Pomezí. Spletitá síť místňustek, kukání a sálků, kdysi sloužících patrně jako laboratoře a varny, se proměnila v ptačí zoo. Z technických prostor se staly klece a výběhy, resp. výlety nejrůznějšího ptačtva. Hned z kraje u vchodu tak divák mohl pozorovat neklidnou videoprojekci racků těsně sousedících s klecí s labutí. Ta už byla naopak ztvárněna hercem v typickém baletním úboru. Od uvaděče byl ovšem divák varován, že není tak docela dobrý nápad labuti upřeně koukat do očí. Instinktivně se tedy podvolil, čímž mimovolně došlo k prohození rolí. Byla to právě labuť, která diváka pozorovala. To ona najednou byla divákem a člověk mohl okusit, jaké to je, když na něho někdo zírá a on s tím nemůže nic moc udělat. Jeho jediná šance byla přejít dál. Jenže hned následující instalace automaticky stříhající nůžek na stojanech mu mnoho optimismu do žil nevlilo. Nůžky v pravidelných intervalech stříhaly, přičemž samozřejmě vydávaly i typický nepříjemný zvuk, který v kombinaci s nejistotou, kdo nůžky ovládá a pro koho jsou určeny, mohly vyvolat u slabších povah i paniku. Naštěstí následoval celkem poklidný a zdaleka největší sál celého prostoru, jemuž dominovalo uprostřed osvětlené malé placaté vajíčko. Z něho v průběhu večera povstane fénix, bylo nám řečeno při vstupu. K naprostému uklidnění tedy došlo až v následující, podzemní místnosti, jež představovala les, odevšad se ozývala vcelku příjemná melodie, do níž přítomná performerka

preludovala na klarinet. Na jedné ze stěn stál křídou psaný anglický text vyzývající diváky k porozumění ptákům. Tento náznak imerzivity už dál ovšem nebyl rozvit. Jiných textů ani artefaktů, které by člověku podsouvaly nějaký další, skrytý příběh, tu nebyl. Zato tu byli nádherně kostýmně vypravení havrani posedávající, popocházející a obrovskými zobáky klapající v kotci ne nepodobném jakémukoli kotci ve skutečné zoo. To už jsme u baru a pomalu lze vstoupit na půdu Planety Za, nejmladšího přírůstku celého alternativně-kulturního centra Ankali. Je to venkovní prostor a vévodí mu další performer navlečený v ptačím kostýmu, starající se o překvapivě poslouchatelnou hudbu složenou víceméně jen z nejrůznějších skřeků. Těsně u druhé brány si pak divák mohl pod zvětšovacími sklíčky prohlédnout fotografie ptáků. Instalaci tedy máme probádanou.

Divadelní akce se zde odehrávaly spíše nenápadně. Celou dobu zde bylo přítomno několik herců, kteří s jednotlivými exponáty a jejich scénickým rámcem obcovali, snažili se taky interagovat s diváky, ale jinak zde působili spíše jako dozorcí pravidelně prostorem procházející a kontrolující, že vše probíhá, jak má. Vrcholem večera bylo jednoznačně zrození fénixe. Za doprovodu strhující, ale zároveň meditativní hudby rituálně zapálili dva „pečovatelé“ ono placaté vajíčko, které po dlouhých minutách hoření skutečně nabobtnalo do jakéhosi zkrouceného válce, který měl připomínat bájného fénixe. Chemikovo srdce zaplesalo. Mýtus o ptáku, který zemře spálením a znovu se zrodí ze svého vlastního popelu, je tu ovšem obrácen. Fénix povstává z ohně a na konci, když ho jeden z „pečovatelů“ roztříští o svou hruď, umírá do podoby hromady popela. A spolu s ním umírá také tento večer. Nic dalšího se neděje, některé klece, třeba ta labutí, už zejí prázdnotou, je čas voliéru opustit a vylétnout zpět mezi lidi. Tentokrát už ale bohatší o vědomí toho, že nic není pevně dáno, dokonce ani mýty ne, a že je třeba být ostražitý.

Dominik Melichar

POD BURIANOVÝMI PODPATKY ZADKY ŽEN

PROSKLENÁ STĚNA KAVÁRNY DIVADLA KOMEDIE SVÁDÍ POHLEDY CHODCŮ V PASÁŽI SNAD OD DOBY, KDY TU DIVADLO STOJÍ. URČITĚ OD DOBY, CO JE ZDE VEŘEJNĚ PŘÍSTUPNÁ KAVÁRNA. VOYEURŠTÍ CHODCI NAHLÍŽÍ V RYCHLOSTI SVÉ CHŮZE DOVNITŘ, SLEDUJÍ DOBRĚ SE BAVÍCÍ HOSTY KAVÁRNY, MOŽNÁ PŘEMÝŠLÍ, ŽE BY TAKY NA KAFE, SKLENKU VÍNA NEBO PŮLLITR PIVA ZAŠLI, ALE NEMOHOU, MAJÍ NA SPĚCH, NĚKAM MUSÍ. ALE PODÍVAJÍ SE A MOŽNÁ TROCHU ZÁVIDÍ, MOŽNÁ ŠKODOLIBĚ VYMÝŠLEJÍ DVOJICÍM U STOLKU KATASTROFICKÉ SCÉNÁŘE JEJICH VZTAHU. TAKOVÉ OKNO PROBOUZÍ FANTAZII I U LIDÍ, U NICHŽ BY SE JINAK FANTAZIE NEDOŘEZAL. KONEČKONCŮ VHLED DO CIZÍ INTIMITY JE LÁKAVÝ A VZRUŠUJÍCÍ, I KDYŽ NEJSTE VYLOŽENÉ VOYEUR. A PŘÁVĚ S TĚMITO ASPEKTY PRACUJE SOUBOR CIE PIEDS PERCHÉS V SITE-SPECIFIC PROJEKTU OK(N)O.

Nejprve performerky obrátí role, jsou uvnitř kavárny, ale potajmu sledují dění v pasáži, kde jsou shromážděni diváci. Postupně s pomocí akrobacie vystoupí ven a pozvou diváky dovnitř, kde jim předvedou, že žádný prostor si nemůže být svým zakonzervovaným étosem jistý. Po mramorových schodech, po nichž kdysi cvakaly podpatky Vlasty Buriana, se kloužou po zadku k velkému veselí dětské části obecnosti. Nad schodištěm zavěšené páchají provazovou akrobaci a nutí lidi odpovídat si na otázky, jestli se cítí nejistě při sledování nahoty na jevišti, jestli někdy usnuli v divadle nebo jestli chodí sami do hospody.

Celé se to nicméně odehrává ve velmi rozverném duchu, čemuž asi nejvíc napomáhá nesmírně vesele se tvářící Morgane Widmer, duše souboru. Za celou dobu se tak nestane, že by člověk měl potřebu o intimitě nebo hranici soukromé a veřejné sféry, jak se píše v anotaci k představení, hluboce dumat. Spíše tají dech, jestli performerka zavěšena na laně nad schody nespadne a nerozsekne si lebku, nebo o tom, jak skvěle celé představení doprovází na kytaru Roman Džadžar. *OK(N)O* verze pražská Komédie (projekt je putovní, takže pokaždé vypadá jinak podle místa, kde se odehrává, rozehrává prostory, o nichž byste nikdy neřekli, že můžou překvapit a jen velice náznakově divákovi připomínají, že nemusí být jen divákem, ale dost možná je právě teď i objektem divání se. Tohle téma zatím letošní Nextkou rezonuje zdaleka nejmohutněji, a je tak docela inspirativní sledovat jeho nejrůznější podoby.

Dominik Melichar

Foto: Anna Černá

TANEC S ROUŠKOU

FESTIVAL DOSTÁL SVÉMU MOTTU „Z ULIT DO ULIC“ HNED NA SVÉM POČÁTKU. JEHO PROGRAM OTEVŘELA SITE-SPECIFIC NOVOCIRKUSOVĚ POHYBOVÁ PROCHÁZKA PO SMÍCHOVSKÉM NÁMĚSTÍ 14. ŘÍJNA S NÁZVEM K. O. CITY, ZA NÍŽ STÁLA KLÁRA HAJDINOVÁ A LINDA STRAUB. TVŮRKYŇĚ ZCELA OTEVŘENĚ PRACOVALY S TÉMATEM COVIDU A S NÍM SPOJENÉ IZOLACE NEBO FRUSTRACE Z DODRŽOVÁNÍ NĚKTERÝCH VLÁDNÍCH NAŘÍZENÍ.

Začalo se před kostelem sv. Václava, diváci dostali sluchátka a konečně zpozorovali ženu v pyžamu objímající pouliční lampu ve výšce, která už by měla vzbuzovat pozornost. Toho si byl patrně vědom i neznámý pozorovatel, který přivolal policejní hlídku. Ta se už už chystala zakročit, když si konečně všimla hromady lidí se sluchátky pozorující teď už dvojici v pyžamu tančící na neexistující hudbu. Neexistující pouze pro příslušníky, diváci díky sluchátkům o audiální zážitek ochuzeni nebyli. Zároveň ale taky vytvářely bariéru mezi jednotlivými lidmi i mezi nimi a aktéry. Přesně jak to epidemiologická nařízení vyžadovala a doufejme už vyžadovat nebudou. Do úvodního tance zároveň hovořil mužský hlas komentující svůj stav a své povinnosti během počínajících restrikcí. Když tanec volně přešel v pohybovou hádku, objevila se na scéně nová postava, která diváky odvedla ke květinovým záhonům z boku kostela. Její part byl dojemně lyrickou vzpomínkou na časy strávené v přírodě, ale možná i na schopnost najít i v těžkých časech něco pozitivního, z čeho se dá těšit. Následovalo

další organické vplouvání dalších postav, šplhání po kostelu, žonglování v zahradě, přičemž stále více a více do zpočátku spíše abstraktního vyprávění vstupovaly zcela zřetelné odkazy na typické situace spjaté s posledním rokem a půl s covidem. Jednoznačně nejzřetelněji se projevilo rozdělení společnosti na „rouškaře“ a „antirouškaře“, tedy na tu část, která pochopila vážnost situace a dodržovala nošení roušek, resp. respirátorů. A na tu část, která se ze všech sil snažila toto nařízení bagatelizovat, odmítala jeho funkčnost a vysmívala se „rouškařům“, že nemají vlastní hlavu a tupě následují z jejich pohledu nesmyslná opatření.

Nepřekvapivě na toto sdělení jsou novocirkusové a taneční prvky krátké, takže performeři museli chca nechca mluvit, křičet na sebe, vysvětlovat si stanoviska, což poněkud kolidovalo se sluchátky, z nichž se sveřepě stále linula hudba. Na druhou stranu aktéři dokonale využili prostor celého náměstí, akrobacie na zdi kostela rozhodně patřila k vrcholům celého představení. Vyzdvihnout je však třeba právě ono organické prolínání postav a jejich příběhů, s nimiž jsme za zhruba tři čtvrtě hodiny obešli celé náměstí, vnikli do soukromých životů několika nevědoucích návštěvníků parku a společně si v závěrečné podivně křečovitě rozjuchané scéně zatančili.

Dominik Melichar

PROGRAM PRAŽSKÉ ČÁSTI FESTIVALU

SOBOTA 25. 9.

15.00 DOLNÍ FOYER divadla Komedie

Spielraum Kollektiv: Hadry PREMIÉRA
Úda na hravost pro děti od 5 let a jejich rodiče je volně inspirovaná fast fashion a tvorbou rakouského umělce Erwina Wurma.

+
Kreativní dílna po skončení představení

Performeré: Philipp Schenker, Linda Straub, hudba: Ridina Ahmedová, Petr Tichý (HLASkontraBAS), scénografie: Mathias Straub, externí spolupráce: Sodja Lotker, Tomáš Žizka

18.00–23.00 OKNA divadla Komedie

Petr Krusha: Crossings
Interaktivní audio-světelná instalace v oknech kavárny.

18.00 KAVÁRNA divadla Komedie

Petr Krusha: Duende
Performance ke světelné instalaci Crossings.

19.30 SÁL divadla Komedie

Depresivní děti touží po penězích: Udílení Poct za alternativní umění
Slavnostní a estrádní večer, na kterém bude uděleno šest Poct za alternativní umění. V režii loňské osobnosti roku!!

Režie: Jakub Čermák, účinkují: Depresivní děti touží po penězích

21.00 SCHODIŠTĚ divadla Komedie

ka3ka3: SOUNDišťe
Tentokrát vnášim svůj umělecký čin do architektonického zákoutí – schodiště. Pro jeho charakter, pro spojování pater a specifickou akustiku.

NEDELE 26. 9.

13.00–16.00 Masarykovo nábřeží (naproti Žofínu)

PES5: Zvoňte, jsme doma! PRVNÍ SETKÁNÍ
Happening, který vám ukáže, jak bude vypadat blízká budoucnost.

Performují: Umělecká skupina PES5 (Barbara Novorodá, Jakub Černý, Kateřina Frgalová, Kristýna Bujárková, Veronika Zpěváková)

15.00–19.00 různé příbytky (více se dozvíte při vyzvednutí mapy ve Valdštejnské zahradě)

Bazmek entertainment: Vodník open PREMIÉRA
Návštěvy vodníků v Čechách. „Domluvili jsme se s některými pražskými a brněnskými vodníky, že svolí ke krátké lidské návštěvě.“

Koncept, dramaturgie, scénografie: Eva Lietavová, Anna Prstková, Jakub Růžička, performeré: Ladislav Čumba, Lucie Hrochová, Adam Kratochvíl, Juraj Mitro, Adam Pánik, Vojtěch Vávra, produkce: Barbora Gajdošová

Ceny vstupenek 0–250 Kč, předprodej přes síť GoOut

PONDĚLÍ 27. 9.

18.49 vlaková zastávka Praha-Žvahov

My:tré kolektiv: SOLE: a Měsíc tančí
Exteriérová inscenace pro menší skupinu diváků odehrávající se (téměř) za každého počasí. „Zveme diváky, kteří mají chuť pevně se obout a vydat se s námi na cestu kamenitým kopcem.“

Režie: Tereza Mitro, dramaturgie: Juraj Mitro, scénografie: Daria Gosteva, Mariana Bouřilová, zvukový design: Ian Mikyska, hraji: Matouš Adam, Juraj Mitro, produkce: Alexandra Niedomanská

ÚTERÝ 28. 9.

15.00, 18.00, 21.00 Schody pod metronomem

FysioART: Bez křídél bos PREMIÉRA
Pouliční performance s možností dobrovolné participace kolemjdoucích. „Nahlížíme na kopečkáře, na recidivisty, na vizionáře, kteří se po roce 1948 snažili uprchnout přes hranice.“

Autoři: Hana Strejčková, Filip Novák, účinkují: Hana Strejčková, Filip Novák, Libor Ulovec, dobrovolníci a náhodní kolemjdoucí

STŘEDA 29. 9.

19.00, 19.30, 20.00, 20.30 Náplavka na Rašínově nábřeží

Le Cabaret Nomade: Mila's dream PREMIÉRA
Performance a pohybové divadlo v karavanu. „Přesně se neví, jestli Mila nemá rodinu nebo jestli je rodina daleko, každopádně Mila je sama.“

Tvůrčí tým: Marie Svobodová, Drahomír Stulír a Aude Stulírová Martin

ČTVRTEK 30. 9.

19.00, 19.30, 20.00, 20.30 Náplavka na Rašínově nábřeží

Le Cabaret Nomade: Mila's dream
Performance a pohybové divadlo v karavanu. „Přesně se neví, jestli Mila nemá rodinu nebo jestli je rodina daleko, každopádně Mila je sama.“

Tvůrčí tým: Marie Svobodová, Drahomír Stulír a Aude Stulírová Martin

20.00 Venuše ve Švehlovce

Akolektiv Helmut: S čaganem lamag nohy PRAŽSKÁ PREMIÉRA
Dokumentární inscenace, která vznikla na základě terénního výzkumu v beskydských horách v blízkosti obce Morávka.

Námět, režie, dramaturgie, scénografie: Akolektiv Helmut, hudba: Adam Kratochvíl, loutky: Jiří Helcel, Oskar Helcel

PÁTEK 1. 10.

17.00 Staroměstské náměstí

Za svobodu komunikace! PRVNÍ SETKÁNÍ
Demonstrace.
„Pokud budeme neustále ustupovat, nezůstane nám nic. Postavme se na odpor!“

Svolává: Tomáš Louzný, projevy: Zdeněk Piškula, Vojta Hrabák, Sára Alfašová a Vašek Marhold

18.30 Skautský institut na Staromáku

Dombrovská, Frejková, Krusha: Konec starých dobrých časů PREMIÉRA
Instalace a nostalgické monodrama kavárny.
„Dialog je podmínkou míru.“

Koncept: Lenka Dombrovská, realizace: Frejková, Dombrovská, Krusha, účinkuje: Hana Frejková

20.00 Venuše ve Švehlovce

Akolektiv Helmut: Lidé v situaci PREMIÉRA
Autorská tragikomédie vznikla na základě jedné reálné instituce a jednoho reálného díla.

Námět, režie, dramaturgie a scénografie: Akolektiv Helmut, světla a zvuk: Johana Jurášová, hraji: Tomáš Blatný, Oskar Helcel, Adam Kratochvíl a Eliška Raiterová

SOBOTA 2. 10.

17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Soukromý byt, Oldřichova 38

Tomáš Procházka: Večer, chvíle předtím, než jsem spáchal sebevraždu PREMIÉRA
Dlouhometrážní performance / bytové divadlo. „Jakmile se ti to jednou usadí v hlavě, musíš na to neustále myslet.“

Pro diváky od 18 let, v představení se otevřeně hovoří o depresi, závislostech a sebevraždě.

NEDELE 3. 10.

1.00, 2.00 Soukromý byt, Oldřichova 38

Tomáš Procházka: Večer, chvíle předtím, než jsem spáchal sebevraždu
Dlouhometrážní performance / bytové divadlo. „Jakmile se ti to jednou usadí v hlavě, musíš na to neustále myslet.“

Pro diváky od 18 let, v představení se otevřeně hovoří o depresi, závislostech a sebevraždě.

**20.00
Divadlo X10
Teatr Novogo Fronta a Tomáš Ruller: Kvílení** PREMIÉRA
Divadlo na pomezí performance a mysteria o svobodě projevu, inspirované stejnojmennou sbírkou Allena Ginsberga.

Režie a dramaturgie: Vladimír Benderski, choreografie: Irina Andreeva, performance: Tomáš Ruller, scénografie: Roman C. Mach, hudba: Jakub Rataj, účinkují: Zuzana Smetáčková, Johana Panenková, Arseniy Mikhaylov, Matěj Pour, Gagik Čilingaryan, Kamila Paličková, Marek Gaj a další

Dramaturgie a koncepce: Lenka Dombrovská, produkce: Oskar Hulec, PR a guestservis: Anna Černá, Tsunami: Dominik Melichar, grafický design a sazba: Riana Kollarčík, ilustrace: Tereza Bartůňková. Festival pořádá z. s. Příští vlna za podpory Ministerstva kultury ČR, Hlavního města Prahy a Dopravních podniků Praha.

www.nextwave.cz

Za podpory:

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

Mediační partneři:

